

Протидія саморобним вибуховим пристроям та глосарій термінів

Розслідування інцидентів з саморобними вибуховим пристроями (далі — СВП) показує, що в більшості випадків військовослужбовці, виконуючи завдання в районі проведення антитерористичної операції/операції об'єднаних сил (АТО/ООС), забувають про можливість застосування противником СВП. Незнання конструкції та принципу дії СВП, можливих варіантів їх встановлення, неуважність і необережність при патрулюванні та супроводженні колон — результат недостатньої підготовки особового складу до дій на території, де застосовуються СВП.

Необхідно зазначити, що кожний СВП — це особлива конструкція, але всі вони мають загальні принципи конструювання та виготовлення. Знання цих принципів забезпечить виконання завдань в районах застосування СВП без невиправданих втрат.

**ПРОТИДІЯ САМОРОБНИМ
ВИБУХОВИМ ПРИСТРОЯМ
ВІЙСЬКОВИЙ СТАНДАРТ
01.106.006-2020(01)
ТА ГЛОСАРІЙ ТЕРМІНІВ
ВІЙСЬКОВИЙ СТАНДАРТ
01.106.005 – 2019(01)**

Видавництво
«Центр учбової літератури»
Київ – 2023

Протидія саморобним вибуховим пристроям (військовий стандарт 01.106.006-П 83 2020(01)) та глосарій термінів (військовий стандарт 01.106.005 - 2019(01)).
— Київ: «Центр учбової літератури», 2023. — 84 с.

ISBN 978-611-01-2830-8

Розслідування інцидентів з саморобними вибуховим пристроями (далі — СВП) показує, що в більшості випадків військовослужбовці, виконуючи завдання в районі проведення антитерористичної операції/операції об'єднаних сил (АТО/ООС), забувають про можливість застосування противником СВП. Незнання конструкції та принципу дії СВП, можливих варіантів їх встановлення, неуважність і необережність при патрулюванні та супроводженні колон — результат недостатньої підготовки особового складу до дій на території, де застосовуються СВП.

Необхідно зазначити, що кожний СВП — це особлива конструкція, але всі вони мають загальні принципи конструювання та виготовлення. Знання цих принципів забезпечить виконання завдань в районах застосування СВП без невиправданих втрат.

ПЕРЕДМОВА

I. Цей військовий стандарт розроблений Управлінням екологічної безпеки та протимінної діяльності спільно з Центром розмінування. Розробники: **К.Ю. Аніконов, Б.А. Бабій, Б.С. Глуховатий, В.А. Журба, С.М. Зубаревський, М.В. Комісаров, О.В. Лісовий, В.М. Петровський, В.Г. Родіков**, кандидат педагогічних наук, **А.В. Романович, О.О. Чиж** (керівник розробки).

Перегляд військового стандарту здійснено в Управлінні екологічної безпеки та протимінної діяльності спільно з Центром розмінування та Агенцією НАТО з підтримки та постачання. Перегляд здійснювали: **Р.О. Берегуля, В.О. Заверуха, С.М. Зубаревський, Ю.А. Лачугіна, І.В. Маматов, В.М. Петровський, В.Г. Родіков**, кандидат педагогічних наук, **С.С. Рокун, А.В. Романович, В.В. Серов, О.О. Чиж** (керівник розробки), **М.Чічман, О.Д. Щebetюк**.

Розслідування інцидентів з саморобними вибуховим пристроями (далі – СВП) показує, що в більшості випадків військовослужбовці, виконуючи завдання в районі проведення антитерористичної операції/операції об'єднаних сил (АТО/ООС), забувають про можливість застосування противником СВП. Незнання конструкції та принципу дії СВП, можливих варіантів їх встановлення, неухважність і необережність при патрулюванні та супроводженні колон – результат недостатньої підготовки особового складу до дій на території, де застосовуються СВП.

Необхідно зазначити, що кожний СВП – це особлива конструкція, але всі вони мають загальні принципи конструювання та виготовлення. Знання цих принципів забезпечить виконання завдань в районах застосування СВП без невиправданих втрат.

II. Цей військовий стандарт враховує вимоги союзної спільної публікації АJP-3.15. Edition C, Version 1. Allied joint doctrine for countering improvised explosive devices (C - IED) (Доктрина з протидії саморобним вибуховим пристроям).

Ступінь відповідності – модифікований (MOD). Мова оригіналу – англійська, французька.

III. Цей військовий стандарт погоджено з Командуваннями видів Збройних Сил України (далі – ЗС України) та окремих родів військ, Командуванням Сил підтримки ЗС України, Національною академією сухопутних військ імені Петра Сагайдачного та Управлінням стандартизації кодифікації та каталогізації.

IV. Цей військовий стандарт призначено для застосування в органах військового управління Міністерства оборони України, Генерального штабу ЗС України та інших складових сектору безпеки та оборони України з метою організації підготовки особового складу з протидії саморобним вибуховим пристроям.

V. Міністерство оборони України не несе відповідальності за наслідки застосування цього стандарту не за призначенням.

VI. Усі питання, що стосуються цього військового стандарту, направляти до Управління екологічної безпеки та протимінної діяльності.

НАЦІОНАЛЬНИЙ ВСТУП

Цей військовий стандарт (далі – ВСТ) розроблено в рамках співпраці НАТО та України з метою встановлення єдиних принципів (підходів) командирів (начальників) до протидії СВП та на підставі аналізу звітів груп розмінування, що виконували завдання в зоні АТО/ООС та виявляли проблемні питання щодо протидії СВП.

Цей ВСТ враховує вимоги союзної спільної публікації AJP-3.15 Allied joint doctrine joint counter improvised explosive devices (C- IED), Edition C, Version 1 (Доктрина з протидії саморобним вибуховим пристроям), зі ступенем відповідності - модифікований (MOD).

Назву цього ВСТ відносно стандарту НАТО змінено на “Протидія саморобним вибуховим пристроям. Основні положення” у зв'язку з тим, що під час його розроблення використано тільки загальні (основні) положення з союзної спільної публікації AJP-3.15 “Allied joint doctrine for countering improvised explosive devices (C- IED)” (Доктрина з протидії саморобним вибуховим пристроям), що стосуються СВП, заходів вивчення протидії СВП та безпеки в ході виконання бойових (повсякденних) завдань.

У відповідності до Програми робіт з військової стандартизації у Міністерстві оборони України (тема 2.46), відповідальним за розроблення цього ВСТ визначено Управління екологічної безпеки та протимінної діяльності.

Перелік внесених редакційних змін, приміток та інформацію про те, як їх наведено у тексті представлено у додатку 7 цього ВСТ.

Структурні елементи цього ВСТ: “Титульний аркуш”, “Назва”, “Адміністративні інформаційні дані”, “Передмова”, “Зміст”, “Національний вступ”, “Сфера застосування”, “Нормативні посилання”, “Терміни та визначення понять”, “Умовні позначки та скорочення”, “Бібліографія”, “Бібліографічні дані” – оформлені згідно з вимогами ВСТ 01.001.004 “Військова стандартизація. Вимоги до побудови, викладення та оформлення військових стандартів”.

Додаток 7 до цього ВСТ “Зіставлення структури цього ВСТ зі структурою AJP-3.15 (національний додаток)” – оформлено згідно з вимогами ДСТУ 1.7:2015 (ISO/IEC Guide 21-1:2005, NEQ; ISO/IEC Guide 21-2:2005, NEQ) “Національна стандартизація. Правила та методи прийняття міжнародних і регіональних нормативних документів”.

1. СФЕРА ЗАСТОСУВАННЯ

Цей ВСТ застосовують у Міноборони та ЗС України з метою встановлення єдиного розуміння щодо основ протидії СВП у ЗС України в ході виконання бойових (повсякденних) завдань.

Принципи з протидії СВП потребують всеохоплюючого підходу, який має бути спільним, міжвідомчим та багатонаціональним. Обмін інформацією з країнами-членами НАТО, міжнародними силовими структурами та іншими партнерами значно сприятиме визначенню основних (загальних) принципів (підходів) до протидії СВП.

2. НОРМАТИВНІ ПОСИЛАННЯ

Позначка документа

ВСТ 01.106.105 – 2019 (01)

Назва

Інженерне забезпечення.

Глосарій термінів та визначень із знешкодження вибухонебезпечних предметів та протидії саморобним вибуховим пристроям

Примітка. Чинність стандартів, на які є посилання в цьому військовому стандарті, перевіряють згідно з офіційним виданням національного органу стандартизації – каталогом національних нормативних документів та виданням органу військової стандартизації – каталогом військових нормативних документів.

Якщо стандарт, на який є посилання, замінено новим або до нього внесені зміни, треба застосовувати новий стандарт, охоплюючи всі внесені зміни до нього.

3. ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТЬ

У цьому ВСТ вжито терміни та відповідні їм визначення, наведені у ВСТ 01.106.105. Нижче подано терміни додатково вжиті у цьому ВСТ та визначення позначених ними понять.

3.1. вибухонебезпечні предмети (*en: explosive ordnance devices*) – вибухонебезпечні боєприпаси, вибухонебезпечні предмети-наслідки війни, інженерні боєприпаси, спрацювання яких може привести до ураження людей, ушкодження техніки, руйнування будівель та споруд, заподіяння шкоди навколишньому середовищу.

3.2. група з протидії СВП (*en: CIED team*) – особовий склад, який пройшов спеціальну підготовку щодо способів виявлення та знешкодження (знищення) СВП.

3.3. датчик цілі (*en: switch*) – пристрій, що приводить в дію засіб ініціювання некерованого СВП.

3.4. засоби ініціювання (*en: initiator*) – вироби та пристрої, що є джерелом початкового імпульсу для ініціювання вибуху.

3.5. ініціюючий пристрій (*en: trigger (initiating) mechanism*) – пристрій, що приводить в дію засіб ініціювання керованого СВП або СВП сповільненої дії.

3.6. мережа СВП (*en: improvised explosive devices network*) – організація, яка за своєю структурою забезпечує комплекс заходів, що включає фінансування, постачання, виготовлення, встановлення, застосування вибухових пристроїв з метою ураження, знищення визначених цілей, об'єктів або дестабілізації ситуації у визначених місцях.

3.7. основний заряд СВП (*en: main charge*) – певна кількість саморобної вибухової речовини, вибухової речовини промислового виробництва, поміщеної в певну оболонку та з можливим застосуванням військових боєприпасів різного призначення.

3.8. попереднє вивчення СВП (*en: preliminary study of IED*) – це дії групи з протидії СВП, які полягають у зовнішньому огляді, фотографуванні й описуванні елементів конструкції СВП.

3.9. протидія СВП (*en: counter IED*) – комплекс заходів тактичного, оперативного, стратегічного рівнів спрямованих на запобігання застосування СВП, пошуку, виявлення, знешкодження (знищення) СВП, викриття та припинення дії мереж СВП.

3.10. протидія СВП оперативного рівня (*en: counter IED operational level*) – система роботи направлена на накопичення, оброблення, дослідження, аналіз інформації, забезпечення спеціальним майном, впровадження тактичних процедур, планування та організації операцій із протидії.

3.11. протидія СВП стратегічного рівня (*en: counter IED strategic level*) – система законодавчих, нормативних заходів, що регулює роботу за напрямком з протидії СВП, а також викриття та припинення дії мереж СВП.

3.12. СВП комбінованої дії (*en: combined IED*) – це поєднання декількох типів в єдиний ланцюг (застосування радіокерованого типу в ланцюзі з некерованим датчиком цілі розвантажувальної дії).

3.13. СВП на терористах-смертниках (*en: suicide IED*) – це СВП, яке приводиться терористом смертником в дію особисто або особою, яка контролює процес.

3.14. тактичні процедури (*en: tactical operation procedures*) – комплекс заходів, що визначають порядок дій, сили та засоби під час протидії СВП.

4. УМОВНІ ПОЗНАКИ ТА СКОРОЧЕННЯ

У цьому військовому стандарті умовні позначки та скорочення наведено у тексті.

5. ПРОТИДІЯ САМОРОБНИМ ВИБУХОВИМ ПРИСТРОЯМ

Загроза від саморобних вибухових пристроїв

СВП є тактичним видом зброї, що можуть мати стратегічний ефект. Дані пристрої можуть бути причиною масової загибелі особового складу і обмежувати здатність (можливість) угруповань військ (сил) проводити маневри на тактичному рівні. Крім того, вони мають непропорційний ефект на проведення операцій на оперативному та стратегічному рівнях, особливо у поєднанні з інформаційними операціями. Також необхідно зазначити, що СВП є достатньо дешевими та відносно легкими у виготовленні, а вірогідність ураження оператора (супротивника), який застосовує СВП, значно менша, ніж під час ведення бойових дій з військами (силами) із застосуванням звичайної зброї.

СВП широко застосовують в сучасних локальних конфліктах. СВП є раціональним вибором слабшої ворогуючої сторони, що протистойть сильнішому противнику, і тому СВП часто застосовують у тих випадках, коли ворогуюча сторона усвідомлює, що вона не може по-іншому протидіяти силі, яка технічно і кількісно перевищує її. Внаслідок того, що СВП є дуже ефективні, вони можуть бути одним із засобів нанесення ураження й ушкодження в руках незаконних збройних формувань (далі – НЗФ).

Хоча СВП належать до пристроїв, що наносять фізичні ушкодження, їх дія (вплив) поширюється далеко за межі руйнування (знищення). Застосовуючи СВП, противник демонструє свою силу в той час, як угруповання військ (сил) демонструють свою слабкість безуспішними спробами протидіяти їм. СВП, крім того що є надзвичайно ефективними щодо можливостей руйнування та знищення, здатні викликати відчуття страху (стурбованості) серед військ та інших сил, обмежувати та уповільнювати їх свободу переміщення, а також витратити або захоплювати військові ресурси. Застосування СВП деморалізує місцеве населення, створюючи атмосферу небезпеки і тому існує потреба у створенні підрозділів з протидії СВП, які діють у зоні ведення операцій (бойових дій).

Загальна характеристика саморобних вибухових пристроїв

СВП – це різновид вибухових пристроїв, які створюють загрозу, оскільки вони ідентичні боеприпасам, що не вибухнули. Важливо відзначити, що СВП та інші вибухонебезпечні предмети (далі – ВВП), наприклад міна, ідентичні з точки зору намірів, що переслідує противник, а також можливих наслідків від їх впливу на особовий склад та техніку в ході різних видів діяльності. Проте всупереч очевидному, СВП та елемент боеприпасу, який не вибухнув можуть розглядатись в рамках методу протидії СВП, навіть якщо останній за визначенням не є СВП. Цей приклад демонструє, як методи протидії СВП можуть бути застосовані до інших систем озброєння противника.

СВП використовують для знищення (ураження) військового та цивільного персоналу сил безпеки та оборони, місцевого населення, виведення з ладу або пошкодження транспортних засобів і броньованої техніки, руйнування об'єктів цивільного та військового призначення.

СВП застосовують незаконні збройні формування (терористичні угрупованнями) та може бути призначений для більш широкого застосування, з більш конкретними завданнями на оперативному рівні, які виходять з намірів протидії державній владі або силам, що її підтримують.

Основною метою застосування СВП є пригнічення морально-психологічного стану місцевого населення, військового та цивільного персоналу, що призводить до нестабільної обстановки в країні (зоні ведення бойових дій (операцій)). На сьогоднішній день СВП становлять значну небезпеку, а кількість нещасних та смертельних випадків, які пов'язані з СВП, постійно збільшується.

СВП не належать до стандартних вибухонебезпечних предметів і, як правило, вироблені з матеріалів загального користування. Величезна кількість схованок зі зброєю та боеприпасами, захопленої

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	3
НАЦІОНАЛЬНИЙ ВСТУП	5
1. СФЕРА ЗАСТОСУВАННЯ	6
2. НОРМАТИВНІ ПОСИЛАННЯ	6
3. ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТЬ	6
4. УМОВНІ ПОЗНАКИ ТА СКРОЧЕННЯ	8
5. ПРОТИДІЯ САМОРОБНИМ ВИБУХОВИМ ПРИСТРОЯМ.....	9
Загроза від саморобних вибухових пристроїв.....	9
Загальна характеристика саморобних вибухових пристроїв	10
Застосування саморобних вибухових пристроїв.....	14
6. ОСНОВИ ПРОТИДІЇ САМОРОБНИМ ВИБУХОВИМ ПРИСТРОЯМ	17
Протидія саморобним вибуховим пристроям	17
Пошук та виявлення саморобних вибухових пристроїв.....	18
Знешкодження та знищення саморобних вибухових пристроїв.....	19
Підготовка особового складу з виявлення та знешкодження (знищення) саморобних вибухових пристроїв	21
Планування заходів з протидії саморобним вибуховим пристроям	24
Загрозливі середовища	26
ЗАХОДИ З ПРОТИДІЇ САМОРОБНИМ ВИБУХОВИМ ПРИСТРОЯМ	26
Застосування збройних сил, інших складових сектору безпеки та оборони країни для проведення заходів з протидії саморобним вибуховим пристроям	26
Розвідка та аналіз	27
Завдання з протидії саморобним вибуховим пристроям.....	27
Роль повітряних сил.....	28
Роль військово-морських сил	29

Роль підрозділів спеціальних операцій.....	31
ПРОТИДІЯ САМОРОБНИМ ВИБУХОВИМ ПРИСТРОЯМ ТА ІНФОРМАЦІЙНА БОРТЬБА	32
РОЗВІДУВАЛЬНІ ДАНІ.....	32
Напрямки з протидії саморобним вибуховим пристроям	32
Система саморобних вибухових пристроїв та її мережі	33
Аналіз мережі.....	33
ОБРОБКА ДАНИХ ТА ІНФОРМАЦІЇ В ДІЯЛЬНОСТІ З ПРОТИДІЇ САМОРОБНИМ ВИБУХОВИМ ПРИСТРОЯМ	35
Об'єднання та узагальнення інформації в діяльності з протидії саморобним вибуховим пристроям.....	35
Система дослідження саморобних вибухових пристроїв.....	35
УРАЖЕННЯ МЕРЕЖ САМОРОБНИХ ВИБУХОВИХ ПРИСТРОЇВ.....	38
Типи мереж саморобних вибухових пристроїв.....	38
ДІЯЛЬНІСТЬ ЩОДО УРАЖЕННЯ МЕРЕЖ САМОРОБНИХ ВИБУХОВИХ ПРИСТРОЇВ	39
Підходи щодо протидії саморобним вибуховим пристроям.....	39
ЗАСТОСУВАННЯ ІНЖЕНЕРНИХ ПІДРОЗДІЛІВ В ХОДІ ВИКОНАННЯ ЗАХОДІВ З ПРОТИДІЇ САМОРОБНИМ ВИБУХОВИМ ПРИСТРОЯМ	40
Роль інженерних підрозділів в протидії саморобним вибуховим пристроям	40
РАДІОЕЛЕКТРОННА БОРТЬБА.....	41
ВИВЧЕННЯ, АНАЛІЗ ТА ОБЛІК САМОРОБНИХ ВИБУХОВИХ ПРИСТРОЇВ.....	41
Документальний облік виконання завдань з виявлення (пошуку) та знешкодження (знищення) СВП	42
ЗАХОДИ БЕЗПЕКИ ПІД ЧАС ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ З ПРОТИДІЇ САМОРОБНИМ ВИБУХОВИМ ПРИСТРОЯМ	43
ГЛОСАРІЙ ТЕРМІНІВ ТА ВИЗНАЧЕНЬ із знешкодження вибухонебезпечних предметів та протидії саморобним вибуховим пристроям.....	53
ПЕРЕДМОВА	53

ВСТУП.....	54
СФЕРА ЗАСТОСУВАННЯ	54
НОРМАТИВНІ ПОСИЛАННЯ	54
УМОВНІ ПОЗНАКИ ТА СКОРОЧЕННЯ.....	54
ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТЬ	55
Бібліографія.....	79

НАУКОВО-ПОПУЛЯРНЕ ВИДАННЯ

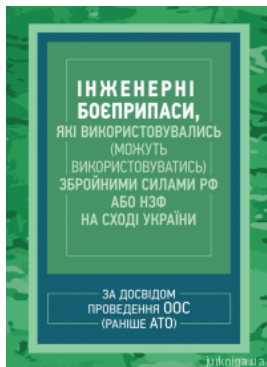
**ПРОТИДІЯ САМОРОБНИМ
ВИБУХОВИМ ПРИСТРОЯМ
ВІЙСЬКОВИЙ СТАНДАРТ
01.106.006-2020(01)
ТА ГЛОСАРІЙ ТЕРМІНІВ
ВІЙСЬКОВИЙ СТАНДАРТ
01.106.005 – 2019(01)**

Підписано до друку 02.01.2023 р. Формат 60x84 1/16.
Друк цифровий. Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman.
Ум. друк. арк. 5,25. Тираж 300 прим.

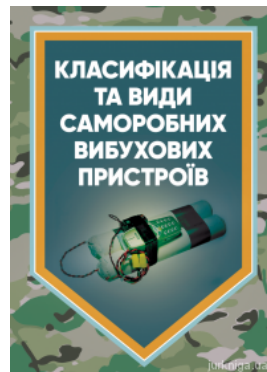
ТОВ «Центр учбової літератури»
вул. Лаврська, 20 м. Київ

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів
видавничої продукції ДК № 2458 від 30.03.2006 р.

Книги, які можуть вас зацікавити

Інженерні боєприпаси, які використовувались (можуть використовуватись) збройними силами РФ або НЗФ на сході України (за досвідом проведення ООС...

Класифікація та види саморобних вибухових пристроїв. Методичні рекомендації

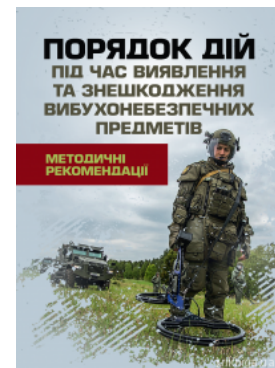
Нестандартные способы установки инженерных мин. Книга врага ворожою мовою

Боєприпаси. Підручник

Вибухові боєприпаси. Посібник для України

Порядок дій під час виявлення та знешкодження вибухонебезпечних предметів

Перейти до галузі права
Військове право

[Перейти на сайт](#) →